

اگر مرد بود، نبی بود

امام خمینی رحمه الله: تمام ابعادی که برای زن متصور است و برای یک انسان متصور است، در فاطمه زهرا علیها السلام جلوه کرده و بوده است... زنی که تمام خاصه‌های انبیا در اوست؛ زنی که اگر

مرد بود، نبی بود؛ زنی که اگر مرد بود به جای رسول الله بود... انسانی است به تمام معنی انسان، ... با تربیت رسول الله صلی الله علیه و آله مراحل را طی کرده است تا رسیده است به مرتبه‌ای که دست همه از او کوتاه است... معنویات، جلوه‌های ملکوتی جلوه‌های الهی، جلوه‌های جبروتی، جلوه‌های ملکی و ناسوتی همه در این موجود است. الگو، حضرت زهراست. ما باید از این خاندان سرمشق بگیریم.

منبع: صحیفه نور

فاطمه

ویژه‌نامه هفتاد و نهمین سالگرد ولادت

به مناسبت سالروز شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

فروردین ماه ۱۳۹۲ / جمادی الثانی ۱۴۳۲

سایه بر سر داشتیم

یاد آن روزی که ما هم سایه بر سر داشتیم هم چو طفلان دگر، در خانه مادر داشتیم جد ما - پیغمبر - از ما چهره پنهان کرد و باز یادگاری هم چو زهرا از پیمبر داشتیم مادر مظلومه ما نیز رفت از دست ما مرگ او را کی به این تعجیل باور داشتیم؟! اندر آن روزی که آتش بر سرای ما زدند ما در آن جا، حال مرغ سوخته‌پر داشتیم! آمد و رفت از جهان محسن در آن غوغا، دریغ! آرزوی دیدن روی برادر داشتیم مادر ما، خود ز حق می‌خواست مرگ خویش را ورنه ما بهرش دعا با دیده تر داشتیم روزهای آخر عمرش ز ما رو می‌گرفت! چون علی، ما هم ازین غم دل پراخگر داشتیم! در شب دفنش به ما معلوم شد این طرفه راز تا ز روی نیلگونش بوسه‌ای برداشتیم! از کفن دستش برآمد، جسم ما در بر گرفت جسم او را هم چو جان ما نیز در بر داشتیم از فراق روی مادر، با پدر هر روز و شب دو برادر یزم ماتم با دو خواهر، داشتیم! با فغان گوید «مؤید» آنچه را «میثم» بگفت! «ای خوش آن روزی که ما در خانه، مادر داشتیم!»

سیدرضا مؤید

- ۸ / فضیلت صلوات بر حضرت زهرا علیها السلام
- ۲ / فاطمه زهرا علیها السلام، تسلیم محض حکم الهی
- ۲ / فاطمیه در خانه علامه طباطبایی رحمته الله
- ۶ / معجزه یک وصیت
- ۳ / مناقب آفتاب
- ۳ / تاسی به حضرت فاطمه علیها السلام، راه بندگی
- ۵ / فاطمیه متعلق به همه مسلمانان
- ۴ / فاطمه علیها السلام کیست؟
- ۶ / فدک و ماهیت حقوقی آن
- ۷ / تندیس زن مسلمان
- ۲ / وحدت و برائت / سرمقاله

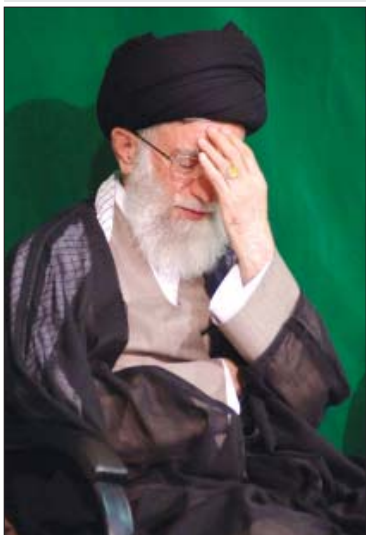

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَطَمَ ابْنَتِي فَاطِمَةَ وَوَلَدَهَا وَ مِنْ أَحَبِّهِمْ مِنَ النَّارِ فَلذَلِكَ سَمَّيْتُ فَاطِمَةَ

خدای تبارک و تعالی آتش را بر دخترم فاطمه و پسرانش و کسی که آنان را دوست بدارد دور و منع کرده است و به همین دلیل است که اسمش فاطمه است. کنز العمال/۶/۲۱۹

مقام معظم رهبری

فاطمه زهرا علیها السلام تسلیم محض حکم الهی

بعد از مقامات معنوی و مراتب روحانی حضرت فاطمه زهرا علیها السلام که ماها قادر نیستیم آن‌ها را درست بفهمیم خصوصیت عملی آن بزرگوار این بود که در همه شرایط، تسلیم محض حکم الهی و راه خدا بود. همین تسلیم محض بود که در طول تاریخ اسلام، از این بزرگوار یک مجاهد بی نظیر و یک پرچم مظلومیت و حقانیت به وجود آورد. تا امروز هم این پرچم برافراشته است و روز به روز مکانت آن موجود عالی‌قدر افزوده شده است. در زندگی معمولی این بزرگوار، یک نکته مهم است و آن جمع بین زندگی یک زن مسلمان در رفتارش با شوهر و فرزندان و انجام وظایفش در خانه از یک طرف و بین وظایف یک انسان مجاهد غیور خستگی‌ناپذیر در برخوردش با حوادث سیاسی مهم بعد از رحلت رسول اکرم صلی الله علیه و آله که به مسجد می‌آید و سخنرانی و موضع‌گیری و دفاع می‌کند و حرف می‌زند و یک جهادگر به تمام معنا و خستگی‌ناپذیر و

منبع: حوزه نت

وحدت و برائت

سر مقاله

کمین جامعه اسلامی و مسلمانان می‌دیدند، از اظهار و ابراز مسایل اختلافی با ادبیاتی که مورد سوءاستفاده دشمن می‌گشت، پرهیز می‌نمودند و کمترین کمک‌ی به بهره‌برداری آنان از اختلاف بین مسلمین نمی‌کردند.

ره‌آورد بررسی تاریخ شیعه، جداسازی دو حوزه اعتقادی و اجتماعی از هم در تعاملات با مخالفان است، یعنی هنگام همزیستی با افرادی که با ما تفاوت فکری و اعتقادی دارند، باید بر دو امر توأمان تأکید داشت، ابتدا بر اعتقادات مذهبی و دینی تأکید ورزیم و کمترین عقب‌نشینی از آنان نداشته باشیم و سپس از رسانه‌ای و علنی شدن اختلافات در فضای جامعه ملی و جهانی به گونه‌ای که دشمن از آن در راستای تضعیف‌مان استفاده کند، پرهیز نماییم. از این منظر، هر کدام از دو مقوله وحدت و برائت، نگاه به دو حوزه متفاوت خواهند داشت، به دیگر سخن «برائت» نگاه به اعتقادات دینی و مذهبی دارد، پس باید از ایده‌های مخالفان در این عرصه دوری جست و بر تفکرات صحیح و مسلم خود، استواری کرد و در عرصه وحدت باید با کسانی که تفاوت فکری با ما دارند، در ساحت اجتماع به گونه‌ای برخورد نمود که دشمن از آن برای کوییدن هر دو استفاده ننماید و بدین سان «وحدت» نگاه به عرصه اجتماع و تعاملات فرامذهبی خواهد داشت.

پس در ایامی چون «فاطمیه» باید با تأکید بر اعتقادات مسلم و قطعی شیعه، از کسانی که ظلم به اهل بیت علیهم السلام نمودند برائت جست و از سوی دیگر با بهره از وحدت فرا مذهبی و دینی و لحاظ مشترکات اسلامی، دشمن را از بهره‌برداری سوء و تضعیف جهان اسلام بی‌بهره گذاشت.

و در یک کلام نباید گفت «وحدت» یا «برائت» بلکه باید گفت «وحدت» و «برائت».

حسن مولایی

بسم الله الرحمن الرحيم
فرارسیدن برخی از مناسبت‌های مذهبی هم‌چون فاطمیه همیشه با این سؤال همراه است که چگونه با کسانی که با ما تفاوت عقیدتی دارند تعامل کنیم؟ آیا با هرکس که به افکار ما اعتقاد ندارد، سر ستیز داشته باشیم؟ یا بدون نگاه به تمایز اعتقادی، تفاهم کامل نماییم؟ به دیگر سخن «وحدت» یا «برائت»؟

این سؤال جزو سؤالات اساسی بسیاری از شیعیان و مسلمانان است، به‌ویژه در این ایام که نام مبارک بانوی بزرگ اسلام حضرت فاطمه زهرا علیها السلام همه لحظات آن را با عطر خویش معطر ساخته و یاد مظلومیت‌های ام‌اینها علیها السلام و مادر امامان معصوم علیهم السلام، بیش از پیش ذهن را به چالش می‌کشاند.

تاریخ از گذشته، معلم انسان‌ها دانسته شده، زیرا درس‌آموزی این معلم فرانسلی برای همه بشریت در طول زمان‌ها اثبات شده است. بر این اساس باید با نگاه به سیره و سنت اهل بیت علیهم السلام و بزرگان دین، پاسخ این پرسش را بیابیم.

هنگامی که نگاهی از سر اندیشه و تأمل به سؤالات پیش‌گفته و مسایل اختلافی ادیان و مذاهب و تاریخ زندگی اهل بیت علیهم السلام می‌کنیم، به این نکته می‌رسیم که می‌توان دایره کارکردی هر یک از دو واژه وحدت و برائت را جدا کرد، به گونه‌ای که هر کدام به یک حوزه فکری جداگانه نگاه داشته باشند.

برای پرداختن به این امر باید به سیره بزرگان دین و مذهب توجه کرد که آنان ضمن تأکید وافر بر اعتقادات و باورهای یقینی و قطعی، سعی می‌کردند در مسایل اجتماعی، سیاسی و ... ، نگذارند دشمن از اختلافات فکری آنان یا دیگران بهره‌برداری نماید و بر این اساس در این عرصه‌ها، آن‌گاه که دشمن را در

فاطمیه

در خانه علامه طباطبایی قدس سره

مفسر کبیر قرآن، علامه سیدمحمدحسین طباطبایی رضوان‌الله‌تعالی‌علیه هرساله ایام فاطمیه، ده‌روز در خانه‌شان برای شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام اقامه عزای می‌نمودند و همه بستگان و اعضای خانواده حتی دخترانشان که در شهرهای دیگر سکونت داشتند مقید بودند، در این مدت در مجلس شرکت کنند. معمولاً در تهران و شهرستان‌ها که می‌رفتند کمتر دید و بازدید می‌کردند، ولی وقتی که می‌گفتند: در همسایگی، یا فلان محل، مجلس روزه و توسلی به حضرت زهرا علیها السلام است، فوراً شرکت می‌کردند.

استاد امجد نقل می‌کنند که علامه طباطبایی رضوان‌الله‌تعالی‌علیه به این بیت از اشعار استادشان، آیه‌الله‌العظمی شیخ محمدحسین غروی اصفهانی (که در مدح حضرت فاطمه زهرا علیها السلام است) خیلی علاقه‌مند بودند:

مفتقراً! متاب رو، از در او به هیچ سو زان که مس وجود را فضا او طلا کند! و یک‌بار هنگام خواندن خطبه حضرت صدیقه طاهره علیها السلام به عبارت لیس غیره که رسیدند، بسیار مبهوت شدند؛ بعد رو به ما کرده و فرمودند: «شما که این همه کتاب فلسفی و عرفانی خوانده‌اید، آیا دیده‌اید کسی بتواند چنین بگوید؟» و نیز سفارش می‌کردند که شب‌های قدر، به یاد حضرت فاطمه زهرا علیها السلام باشیم. در گشودن رمز و راز این سفارش، کافی است به روایتی از حضرت امام صادق علیه السلام اشاره شود که فرمودند: «فمن عرف فاطمه حق معرفتها، فقد ادرك ليلة القدر». پس هرکس فاطمه علیها السلام را آن‌چنان که باید، بشناسد، حتماً شب قدر را درک کرده است.

حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام:

فوالله... لا اغضبتنی و لا عصت لی امرا و لقد کنت انظر الیهما فتنکشف عنی الهموم والاحزان

سوگند به خدا که فاطمه علیها السلام هیچ‌گاه مرا خشمگین نکرد و در هیچ کاری از من سرپیچی نمود و من هرگاه به فاطمه علیها السلام نگاه می‌کردم، غم و اندوه از من زدوده می‌شد.

بحار الانوار / ۴۳ / ۱۳۴

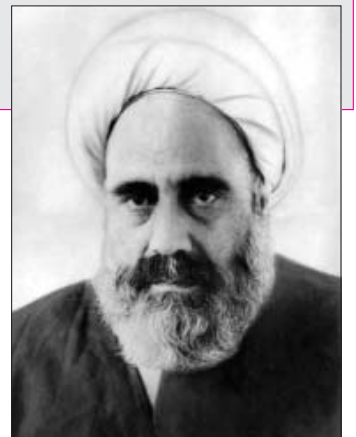
آیه‌الله العظمی میرزا جواد تبریزی قدس سرهتأسی به حضرت فاطمه علیها السلام، راه بندگی

آن حضرت به اتفاق همه تواریخ، بعد شهادت پدرش، از طرف دستگاه حاکم مورد اذیت واقع شد؛ با این‌که خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «ای پیامبر، به مسلمان‌ها بگو هیچ اجری در مقابل رسالت خویش نمی‌خواهم مگر مودت و محبت خویشان خود را» و پیامبر صلی الله علیه و آله، هیچ خویشی نزدیک‌تر از فاطمه زهرا علیها السلام نداشت. همانا پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «فاطمه، پاره تن من می‌باشد؛ هرکس او را اذیت کند، مرا اذیت نموده است؛ و هرکس او را دوست داشته باشد، مرا دوست داشته است.» ولی غاصبان خلافت، مراعات حق آن حضرت را ننموده و حق آن حضرت را غصب و ظلم‌هایی در حق او کردند که منجر به شهادت آن حضرت گردید. در حالی از دنیا رفت که از جماعت غاصب غضبناک بود. اگر حضرت فاطمه زهرا علیها السلام خشمناک از آن جماعت غاصب نبود، پس چگونه وصیت فرمود که شبانه دفن شود و دفن و تشییع و قبر او مخفی باشد؟ آیا این وصیت، اعلام غضب و خشم او از غاصبان خلافت نبود؟ آیا این وصیت، برهانی بر مصایب و

ظلم‌های فراوانی که بر آن حضرت وارد گردید، نمی‌باشد؟ آیا این وصیت، حاکی از غضب و خشمی نیست که خداوند به غضب او غضبناک و خوشحالی او خوشحال می‌شود؟ این مختصر کافی است برای کسانی که قلب سلیم و گوش شنوا دارند. ظلمی که بر آن حضرت وارد گردید هرگز قابل انکار نمی‌باشد؛ و این مسئله، امری است متواتر، که احتیاجی به دلیل و برهان ندارد؛ و آن‌چه که در انکار مصایب آن حضرت نوشته می‌شود، از کتاب‌های گمراه‌کننده‌ای است که خرید و فروش و نشر و ترویج آن، حرام است. آن‌چه این امت برای رسیدن به شفاعت رسول خدا صلی الله علیه و آله و به‌خصوص حضرت صدیقه طاهره علیها السلام، دل به آن بسته است، همین گریه‌ها و همین مجالس است و همه این‌ها اسباب شفاعت می‌باشند. با تأسی به سیره حضرت فاطمه علیها السلام، راه بندگی و تهذیب نفس را بیاموزید که بی‌ولای فاطمه علیها السلام، راه رفتن روی زمین، غاصبانه است.

منبع: پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر آیه‌الله العظمی تبریزی قدس سره

مناقب آفتاب

نوشتاری از علامه امینی رحمته الله علیه

منقبت اول: آفرینش حضرت فاطمه زهرا علیها السلام قبل از خلقت دیگران، همانند پدر و همسر و فرزندان، آن انوار مقدسی که پیش از آفرینش کلیه عوالم علوی و سفلی، و خلقت بشر، در پیشگاه عرش عظمت حق تبارک و تعالی، در حال تسبیح و تقدیس و تهلیل و تکبیر خدای یکتا بوده، و در عبادت

استاد و آموزگار جبرئیل و سایر فرشتگان بوده‌اند.

منقبت دوم: آفرینش حضرت زهرا علیها السلام از نور عظمت حضرت حق تبارک و تعالی، همان نور واحدی که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و حضرت علی بن ابی‌طالب علیه السلام نیز از آن آفریده شده‌اند، و مایه خلقت فاطمه علیها السلام یک سوم همان نور بوده است. و هو نور مخزون مکنون فی علی‌الله. نوری نهفته در خزینه علم خدای، نور قدس، نور جلال، نور کمال، و نور کبریایی الهی.

منقبت سوم: حضرت فاطمه علیها السلام، همتای پدر و همسر و فرزندان، سبب آفرینش آسمان‌ها و زمین، بهشت و دوزخ، عرش و کرسی و فرشتگان، و انس و جن بوده است. وجود مقدس حضرت زهرا علیها السلام، یکی از پنج تن است، همان کسانی که علت آفرینش جهان، و آدم و آدمیان بوده‌اند. اگر آن‌ها نبودند انبیا و اولیای صدیقین و شهداء ملک و ملکوت زمین‌ها و آسمان‌ها، نار و نور، بهشت و دوزخ، و سایر مخلوقات جهان به‌وجود نمی‌آمدند؛ اگر حضرت زهرا علیها السلام نبود، اثری از آدم و اولاد آدم نبود؛ اگر او نبود موسی و عیسی و نوح و ابراهیم علیهم السلام آفریده نمی‌شدند، اگر او نبود از اسلام و خدانشناسی و توحید خبری نبود.

منقبت چهارم: توسل انبیا است به حضرت فاطمه علیها السلام و نام‌های او، همتای پدر و همسر و فرزندان، و تمسک به اوست که وسیله نجات انبیا و اوصیا و سایر افراد بشر از مشکلات بوده است. «من امن بها فقد نجی و من لم یؤمن بها فقد هلك» هر کس که به او ایمان آورد، همانا رستگار شد، و هرکس به او اعتقاد نداشت به تحقیق هلاک گردید.

منقبت پنجم: اشتراک حضرت فاطمه علیها السلام با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و

امیرالمؤمنین و حسنین علیهم السلام در مقام عصمت و طهارت، که او نیز عصمت‌الله و مورد خطاب آیه تطهیر می‌باشد.

منقبت ششم: حضرت فاطمه علیها السلام، در مقام رکن بودن نسبت به امیرالمؤمنین علیه السلام با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله همتا و هم‌تا بوده است، و این منقبت منحصر است به رسول خدا صلی الله علیه و آله و حضرت صدیقه طاهره علیها السلام.

منقبت هفتم: در آن هنگام که حضرت زهرا علیها السلام از حضرت خدیجه علیها السلام ولادت یافت، فرشتگان میلاد او را به یکدیگر بشارت می‌دادند و تهنیت می‌گفتند، چنان‌که در تولد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام نیز ملائک مقدم مبارکشان را به یکدیگر مژده می‌دادند، و باید این چنین باشد، زیرا حضرت فاطمه علیها السلام یکی از اسباب آفرینش و علة‌العلل بوده است، و فرشتگان نیز همانند سایر موجودات در سایه خلقت او و از یمن وجودش آفریده شده‌اند.

منقبت هشتم: ورود پنج تن علیهم السلام به بهشت قبل از همه، در حالی که حضرت فاطمه علیها السلام در پیشاپیش پدر و همسر و فرزندان، نخستین کسی است که وارد بهشت می‌شود.

منقبت نهم: در روز قیامت منبری از نور برپا می‌شود که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر آن جلوس می‌نماید، در حالی که جبرئیل و انبیا و اولیا گرد آمده‌اند خداوند تبارک و تعالی مقام و منزلت حضرت زهرا علیها السلام و پدر و همسر و فرزندان معصومش را به اهل محشر معرفی می‌فرماید، و هنگام ورود حضرت فاطمه علیها السلام به صحنه محشر، از جانب حضرت حق تبارک و تعالی ندا می‌شود: «یا اهل المحشر غضوا ابصارکم حتی تجوز فاطمه»؛ ای اهل محشر نگاهتان را فرو افکنید، تا فاطمه علیها السلام عبور نماید....

منقبت دهم: بزرگ‌ترین مقام شفاعت را در روز قیامت حضرت صدیقه علیها السلام همتا با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علیه السلام حائز می‌باشد، بلکه می‌توان گفت آن حضرت را در این رتبه و مقام امتیازاتی است مخصوص به خود و بی‌ظنیر.

بزرگداشت تشریف‌فرمایی او به محشر و پیشگاه عرش الهی به نحوی است که تمام توجهات به‌سوی آن وجود مقدس معطوف خواهد شد و مقام شامخ حضرت صدیقه زهرا علیها السلام در روز قیامت چنان است که حتی از نظر یک نفر هم پنهان نمی‌ماند.

منبع: کتاب فاطمة الزهراء علیها السلام، اثر علامه عبدالحسین امینی رحمته الله علیه

نخستین قربانی راه ولایت

در بیان آیه‌الله العظمی نوری همدانی

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله جایگاه حضرت زهرا علیها السلام را بارها برای مردم تبیین کردند، ولی مردم آن عصر، مقام و جایگاه آن حضرت را نشناختند. بعد از آن که پیامبر صلی الله علیه و آله، دار دنیا را وداع گفتند، دختر گرامی‌شان در مقابل خلفا قیام کرد و آن‌ها را دشمن می‌دانست و هیچ‌گاه آن‌ها را به رسمیت نمی‌شناخت؛ و برای جلوگیری از انحراف، نخستین قربانی راه ولایت و حکومت اسلامی گردید. لازم است بانوان مسلمان، حضرت زهرا علیها السلام را الگوی زندگی خود از همه نظر، هم از نظر نهضت و فداکاری و هم از لحاظ حضور و شرکت فعال در عرصه اجتماع به منظور حفظ ارزش‌های اسلامی و امر به معروف و نهی از منکر و هم از نظر تعلیم و تعلم و تربیت و نیز از نظر بیداری و هوشیاری در برابر نقشه‌های دشمنان اسلام قرار بدهند و از تاریخ پربرکت و کلمات و بیانات آن حضرت درس‌هایی بیاموزند.

منبع: پایگاه اطلاع‌رسانی حضرت آیه‌الله نوری همدانی

اشتراک تلفنی افق حوزه: ۰۲۵۱-۲۹۰۰۵۳۶ / ۰۹۱۹۶۹۱۴۴۴۵ / شماره: ۲۹۰۱۵۲۳

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

من احب فاطمة ابنتی فهو فی الجنة معی و من ابغضها فهو فی النار؛

هرکس فاطمه، دخترم را دوست بدارد، در بهشت با من است، و هرکس با او دشمنی ورزد، در آتش [دوزخ] است. بحارالانوار، ۱۱۶/۲۷

فاطمه علیها السلام کیست؟

من فاطمة غیر ابیها؛ من برتر از فاطمه ندیدم مگر پدرش را^(۱)

مواضعی که حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا علیها السلام بعد از رحلت حضرت رسول صلی الله علیه و آله اتخاذ کردند، بسیار والا و اعجاب‌انگیز بود. آن حضرت که مسئولیت بزرگ رساندن حقایق به مردم را بر عهده خودش می‌دیدند، معجزه‌وار آن خطبه بزرگ را در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله انشاء کردند.

اصلاً یکی از ارکان مهم عنوان والای اهل بیت علیهم السلام، حضرت زهرا علیها السلام است. در آیه تطهیر «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»^(۲)، حضرت فاطمه زهرا علیها السلام یگانه بانویی از آن پنج‌تن است که این آیه در شأن آن‌ها نازل شده است و آن حضرت مشمول این آیه است.

و در آیه «فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ»^(۳)، یگانه زنی که با حضرت رسول حضور پیدا کرد، حضرت فاطمه زهرا علیها السلام صلوات‌الله‌علیها بود.

در آیه «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»^(۴) هم وقتی از حضرت رسول صلی الله علیه و آله می‌پرسند که نزدیکان شما - که خداوند در این آیه امر به مودت آن‌ها فرموده - چه کسانی هستند؟

می‌فرمایند: علی و فاطمه و حسن و حسین (صلوات‌الله‌علیهم‌اجمیعین)^(۵). مقام معنوی حضرت زهرا علیها السلام و وجود مبارک ایشان، حجتی است برای حقانیت شیعه.

پی‌نوشت‌ها:

۱- مجمع‌الرواید هبشی، کتاب المناقب، باب مناقب فاطمة بنت رسول‌الله صلی الله علیه و آله، ج ۱۵۱۹۳، ۲- احزاب/۲۳، ۳- آل عمران/۶۱، ۴- شوری/۲۳، ۵- بحارالانوار؛ ج ۲۳، ب ۱۳.

۶- وسایل‌الشیعة، ج ۲۰، ح ۲۵۰۵۴.

منبع: پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی

آیه‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی

پیرامون شخصیت جامع‌الأطراف و وسیع‌الأبعاد حضرت زهرا علیها السلام آنچه گفته‌اند و نوشته‌اند و باز هم گویندگان و نویسندگان بگویند و بنویسند، به پایان بیان مقامات و درجات و فضایل حضرت نمی‌رسند.

اگر چه عمر آن حضرت به واسطه ورود مظالم جانکاه، به ظاهر کوتاه بود، اما در همین فرصت اندک، مواضعی را از خود نشان دادند که درس‌های سازنده آن در طول تاریخ،

شمع و خورشید

آیه‌الله‌العظمی جواد آملی

منت ذکر می‌کند گاهی مثلاً خوشش می‌آید که دیگران بازگو کنند یا از آن بهره‌برداری کنند (بهره‌برداری تبلیغی و سیاسی) این شخص کار خوب کرده است و اما آن کار خوب زمینی است، همین‌جا ماند. برخی‌ها کار خوب انجام می‌دهند، برای ضبط و نگهداری او هم تلاش و کوشش می‌کنند، اما تا یک‌مدت محدودی. برخی‌ها تلاش و کوشش‌شان زیاد هست، اما آن قدرت را ندارند که بالا ببرند. وجود مبارک بی‌بی علیها السلام فرمود اگر کسی کار خوب بکند، خدا بهترین مصلحت را به او می‌دهد، فرمود: کار خوب بکن، این را نگه بدار، این را هدیه بکن، برو و ببر. تا انسان بالا نرود که نمی‌تواند یک هدیه‌ای را به پیشگاه ذات اقدس الهی اهدا بکند، فرمود: «مَنْ أَعَادَ إِلَى اللَّهِ خَالِصَ عِبَادَتِهِ أَهْبَطَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ أَفْضَلَ مَصْلَحَتِهِ» اگر یک کسی کار خوب کرد و این کار را حدوثاً و بقائاً ظاهر نگه داشت (آلوده نکرد) و همراه کار خوب رفت؛ چون «إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ»، بالا رفتن کار هر کسی نیست؛ بالا برود و این بار را هم به همراه داشته باشد تا به «لدى الله» برسد و به خدا تقدیم بکند. اگر کسی به جایی رسید که خودش کار خیر خود

این بانو برای همه ما اسوه است و ما موظفیم مثل آن حضرت حرکت کنیم؛ منتها او در حد آفتاب [و] ما در حد شمع؛ او فضای کل جهان را روشن می‌کند؛ منتها ما در زندگی خاص خودمان مثل شمع نور می‌دهیم و فضای زندگی خود را روشن کنیم. لذا فرمود: «مَنْ أَعَادَ إِلَى اللَّهِ خَالِصَ عِبَادَتِهِ أَهْبَطَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ أَفْضَلَ مَصْلَحَتِهِ»؛ فرمود: اگر کسی عمل خالص بکند و این قدرت را داشته باشد که عمل خالص را به پیشگاه ذات اقدس الهی ببرد، ذات اقدس الهی بهترین و والاترین مصلحت او را به او عطا می‌کند و نازل می‌کند. یک وقت انسان کار خوب انجام می‌دهد و دیگر به این فکر نیست که من این کار خوب را حفظ بکنم. این مثل یک باغبانی است که یک نهالی را غرس کرده است و دیگر به فکر آبیاری او نیست.

ما ماوریم که مثل یک باغبانی که در کنار منزلش یک گلی یا نهالی را غرس کرده؛ مثل فرزند از او نگهداری کنیم. دائماً مواظب او باشیم حدوثاً و بقائاً. پس یک وقتی کسی کار خیر انجام می‌دهد به این فکر نیست که آن را حفظ بکند؛ گاهی آن [کارخیر] را می‌گوید، گاهی آن‌را با

را به خدا تقدیم کرد، خودش بالا برد؛ نه ملائکه بالا ببرند؛ کار خیر را ملائکه می‌پرنند گزارش می‌دهند، بالأخره جواب را هم آن‌ها می‌آورند؛ آن بردن و آوردن هر دو مع‌الواسطه است، بهره‌اش هم کم است، ولی اگر کسی خودش آن هنر را داشته باشد که همراه ملائکه بالا برود و این کار خیر خود را به پیشگاه ذات اقدس الهی تقدیم بکند؛ خودش اصعاد کند، خودش به همراه عمل برود، آن‌گاه فاضل‌ترین مصلحت او را ذات اقدس الهی نازل می‌کند؛ خود خدا؛ نه به فرشته‌ها بگوید: «أَهْبَطَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ أَفْضَلَ مَصْلَحَتِهِ» خب، این دستوری است که وجود مبارک بی‌بی به ما داده است؛ فرمود این کار شدنی است [و] این کار را انجام بدهید و مانند آن.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

یا فاطمة ابشری فلک عندالله مقام محمود تشفعین فیہ لمحبیک و شیعتک؛

ای فاطمه مزده باد! که در پیشگاه خدا مقامی شایسته داری که در آن مقام برای دوستان و شیعیانت شفاعت می‌کنی. بحارالانوار/۲۹/۳۴۶

آیه‌الله‌العظمی وحید خراسانی

فاطمیه

متعلق به همه مسلمانان

طایفه اول به علما و خواص مسلمین باز می‌گردد که دقایق کتاب و سنت را می‌فهمند و واقعه را هم آن‌چنان که هست می‌دانند. لذا وظیفه این طبقه سنگین‌تر است. طایفه دوم، کسانی هستند که رابطه نسبی با صدیقه کبری دارند و در زمرة اولاد ایشان شمرده می‌شوند. لذا این طبقه مسؤلیت خاصی دارند. این عزا که به سوم جمادی‌الثانی ختم می‌شود، باید مجالس و محافل در مملکت مشحون باشد و همگی به بیان فضایل و مناقب ایشان و آنچه بر ایشان گذشت بپردازند.

لذا این امر بر هر مسلمان و به‌ویژه کسانی که پیرو مذهب تشیع هستند، ضروری است.

منبع: پایگاه اطلاع‌رسانی آیه‌الله‌العظمی وحید خراسانی
گزیده‌ای از سخنرانی معظم‌له در مسجد اعظم قم

بدن حضرت از درخت طوبی و روح او از نور عظمت خداست، اما در دل شب زیر خاک می‌رود. کنار این بدن بود که رادمرد عالم امکان گفت که «ای کاش زنده نبودم تا چنین وضعیتی را ببینم».

طبق نص کتاب‌الله «وما آتاکم الرسول فخذوه»، تمام فرق اسلامی با قطع نظر از مذهب و مسلک، باید عزای فاطمه زهرا علیها السلام را متناسب با عظمت این مصیبت اقامه کنند.

به حکم سنت قطعیه، اقتضای ایمان به خدا و ایمان به خاتم انبیاء صلی الله علیه و آله، اقامه شعائر فاطمیه است. و فاطمیه تنها متعلق به شیعه نیست، بلکه به هرکس که ایمان به قرآن و سنت رسول‌الله دارد، تعلق دارد، لذا قهراً باید در ناراحتی خاتم ناراحت باشد و در انبساط او منبسط. اما دو طائفه در این راستا وظیفه سنگین‌تری دارند:

برترین بانوی جهان

که اجل من نزدیک شده، و تو اولین کسی خواهی بود که به من ملحق می‌شوی من هنگامی که این سخن را شنیدم گریه کردم.

سپس فرمود: «اما ترضین ان تكونی سیدة نساء اهل الجنة و نساء المؤمنین. آیا تو راضی نمی‌شوی که بانوی زنان اهل بهشت یا زنان با ایمان باشی؟» هنگامی که این سخن را شنیدم شاد و خندان شدم.^(۱)

از بررسی مجموع این احادیث به خوبی روشن می‌شود که اگر در یک‌جا فاطمه علیها السلام یکی از چهار زن بزرگ جهان معرفی شده، هیچ منافاتی با این معنا ندارد که او از میان آن چهار زن، برترین آن‌هاست.

شاهد این سخن، علاوه بر آنچه از لابه‌لای احادیث گذشته استفاده می‌شد، حدیث زیر است:

۵. در کتاب «ذخائرالعقبی» از ابن عباس از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله چنین نقل شده است: «اربع نسوة سیدات سادات عالمهن: مریم بنت عمران؛ و آسیة بنت مزاحم؛ و خدیجة بنت خویلد؛ و فاطمة بنت محمد، و افضلهن فاطمة؛ چهار زن بانوی بانوان جهان خود بودند: مریم دختر عمران، آسیة دختر مزاحم و خدیجة دختر خویلد، و فاطمه دختر محمد صلی الله علیه و آله و از همه آن‌ها برتر، فاطمه علیها السلام بود».

تعبیر به «افضلهن» مسایل زیادی را در بر دارد، و بیان‌گر مقام علمی و تقوا و ایثار و فداکاری و سایر ملکات فاضله است.

روایات فوق، یعنی روایات افضلیت فاطمه علیها السلام، همه این افتخارات و افزون بر آن را، برای بانوی اسلام حضرت فاطمه زهرا علیها السلام اثبات می‌کنند.

۱- این حدیث در «مستدرک الصحیحین»، جلد ۲، صفحه ۴۹۷ نقل شده و سپس تصریح می‌کند که اسناد این حدیث صحیح است.
۲- این حدیث نیز در همان کتاب، جلد ۳، صفحه ۱۵۶ نقل شده و باز تصریح می‌کند که سند آن صحیح است.
۳- حلیة الاولیاء، جلد ۲، صفحه ۱۴۲.
۴- صحیح بخاری، کتاب بدء الخلق.

منبع: فاطمه علیها السلام برترین بانوی جهان

آیه‌الله‌العظمی مکارم شیرازی

در روایات فراوانی که در منابع معروف اهل سنت آمده، تصریح شده است که فاطمه زهرا علیها السلام افضل زنان جهان بود.

این سخنی است که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله آن را به تعبیرات مختلف بیان فرموده است.

۱. در یک‌جا می‌فرماید: «ان افضل نساء اهل الجنة خدیجة بنت خویلد، و فاطمة بنت محمد، و مریم بنت عمران، و آسیة بنت مزاحم»^(۱) برترین زنان بهشت خدیجة دختر خویلد، و فاطمه دختر محمد، و مریم دختر عمران، و آسیة دختر مزاحم [همسر فرعون].

۲. در حدیث دیگری می‌خوانیم پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله در بیماری وفات‌شان هنگامی که بی‌تابی فاطمه علیها السلام را مشاهده کردند، فرمودند: «یا فاطمة الا ترضین ان تكونی سیدة نساء العالمین، و سیدة نساء هذه الاممة، و سیدة

امام محمدباقر علیه السلام:و لقد كانت - علیها السلام - مفروضة الطاعة على جميع من خلق الله من الجن والانس والطيور والوحش والانبیاء والملائكة...اطاعت از فاطمه علیها السلام بر تمامی آفریدگان خدا از جن و آدمیان و پرندگان و وحوش و پیامبران و فرشتگان واجب است. دلائل‌الامامة/ ۲۸

معجزه یک وصیت

از مرجع فقید جهان تشیع، آیه‌الله‌العظمی بهجت رحمته الله نقل شده است: این‌که حضرت زهرا علیها السلام بعد از آن‌همه مظلومیت، در حال احتضار وصیت نمود که شبانه دفن گردد، بحار‌الانوار/ ۴۹/ ۱۹۲: کار عجیبی بود که نظیر کار پیغمبران علیهم السلام است؛ زیرا کار کسی که نزاع کند و مغلوب شود و کشته و شهیده گردد و علیه او قضاوت بشود و آن‌همه بلاها را ببیند، و با این‌حال راهی را پیدا کند که خود را مثل غالب جلوه دهد و غالب بودن خود را به دیگران نشان دهد، به کار پیغمبران و اعجاز شباهاست دارد، راهی که فکر بشر از فهم آن عاجز بود و آن این‌که وصیت نمود، بدون تشییع، شبانه دفن گردد. اگر دستگاه حکومت و خلافت به فکرشان می‌رسید که حضرت زهرا علیها السلام چنین کاری را می‌خواهد بکنند، به منزل آن حضرت وارد می‌شدند و از انجام آن جلوگیری می‌کردند. بعد از دفن نیز راهی جز نبش قبر آن حضرت نبود که حضرت امیر علیه السلام از آن جلوگیری نمود و نتوانستند کاری بکنند. منبع: در محضر آیه‌الله‌العظمی بهجت (ره) / ج ۱ / ص ۱۳۱

بهترین وقت دعا

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام می‌فرمایند: از پیامبر صلی الله علیه و آله شنیدم، در روز جمعه ساعتی است که هیچ مسلمانی مراقب آن نبوده که حاجت خیری از خدای عزوجل بخواهد مگر آن‌که حاجت او را برآورده ساخته است. حضرت علیها السلام می‌فرمایند عرض کردم یا رسول‌الله آن چه ساعتی است؟ فرمودند: آن هنگامی است که نصف قرص خورشید در موقع غروب پنهان شود. پس از آن حضرت فاطمه علیها السلام به غلام خود فرمودند: بر فراز بام درآی و چون دیدی نصف قرص خورشید در هنگام غروب پنهان شد، به من خبر ده، تا دعا کنم.

فدک

و ماهیت حقوقی آن

از نگاه آیه‌الله‌العظمی سبحانی

که از طرف «علاء حصرمی» اموالی را به عنوان بیت‌المال به مدینه آوردند، ابوبکر به مردم گفت: هرکس از پیامبر طلبی دارد یا آن حضرت به وی وعده‌ای داده است، بیاید و بگیرد. «جابر» از افرادی بود که به نزد خلیفه رفت و گفت: پیامبر به من وعده داده بود که فلان قدر به من کمک کند و ابوبکر به او سه هزار و پانصد درهم داد! «ابوسعید» می‌گوید: وقتی از طرف ابوبکر چنین خبری منتشر شد، گروهی به نزد او رفتند و مبالغی دریافت کردند! یکی از آن افراد «ابوبکر مازنی» بود که به خلیفه گفت: پیامبر به من گفته بود که هر وقت مالی برای او آوردند به نزد او بروم، ابوبکر به وی هزار و چهارصد درهم داد! [۴]

اکنون می‌پرسیم که چگونه خلیفه ادعای هر مدعی را می‌پذیرد و از آن‌ها شاهد نمی‌خواهد، ولی درباره دخت گرامی پیامبر علیها السلام مقاومت می‌کند و به پنهان این‌که او شاهد و دلیل ندارد، از پذیرفتن سخن ایشان سرپا می‌زند؟ وی که درباره اموال عمومی تا این حد سخاوتمند است و به قرض‌ها و وعده‌های احتمالی حضرت رسول صلی الله علیه و آله هم ترتیب اثر می‌دهد، چرا درباره دخت آن حضرت تا این حد خست می‌ورزد؟! امری که خلیفه را از تصدیق دخت گرامی پیامبر علیها السلام بازداشت، همان است که ابن‌ابی‌الحدید از استاد بزرگ و مدرس بغداد، علی‌بن‌الفار تقل می‌کند، آن‌جا که می‌گوید: به استاد گفتم: آیا زهرا در ادعای خود راست‌گو بوده است؟ گفت: بلی. گفتم: خلیفه می‌دانست که او زنی راست‌گو است؟ گفت: بلی. گفتم: چرا خلیفه حق مسلم او را در اختیارش نگذاشت؟ در این موقع استاد لیخندی زد و با کمال وقار گفت: اگر در آن روز سخن او را می‌پذیرفت و به این جهت که او زنی راست‌گوست، بدون درخواست شاهد، فدک را به وی باز می‌گرداند، فردا او از این موقعیت به سود شوهر خود علی استفاده می‌کند و می‌گفت که خلافت متعلق به علی است، و در آن صورت، خلیفه ناچار بود خلافت را به علی تفویض کند؛ چراکه وی را (با این اقدام خود) راست‌گو می‌دانست. ولی برای این‌که باب تقاضا و مناظرات بسته شود، او را از حق مسلم خود بازداشت! [۵]

۱. معجم‌البلدان، ماده «فدک». ۲. حشر/ ۶. ۳. اسراء/ ۲۶.
۴. صحیح بخاری، ۳/ ۱۸۰ و طبقات ابن‌سعد، ۴/ ۱۳۴.
۵. شرح نهج‌البلاغه ابن‌ابی‌الحدید، ۱۶/ ۲۸۴.

منبع: کتاب راهنمای حقیقت

فدک کجاست و ماهیت حقوقی آن چیست؟ سرزمین آباد و حاصل خیزی که در نزدیکی خیبر قرار دارد و فاصله آن تا مدینه حدود ۱۴۰ کیلومتر است، «فدک» نامیده می‌شود. [۱] از نظر قوانین اسلامی، سرزمین‌هایی که از طریق جنگ و نبرد فتح می‌شوند، متعلق به عموم مسلمانان است، و به وسیله حاکمان اسلامی تحت عنوان «مفتوحه عنوة» اداره می‌شود؛ ولی سرزمینی که بدون نیروی نظامی، از طریق صلح و سازش در اختیار پیامبر قرار گیرد، «انفال» و یا «فیء» و به اصطلاح امروزی «املاک خالصه» نامیده می‌شود و از آن شخص پیامبر می‌باشد و از درآمد آن نیازمندی‌های مسلمانان را برطرف می‌کند.

در سال هفتم هجری که ارتش اسلام دژهای مستحکم خیبر را محاصره کرد، همه آن‌ها با قدرت نظامی فتح گردید، جز «فدک» که مردم آن‌جا از در صلح و مسالمت وارد شدند و اراضی آنان به صورت املاک خالصه درآمد، و در اختیار رسول‌خدا صلی الله علیه و آله قرار گرفت.

آن‌چه گفته شد، مورد اتفاق فقهای اسلامی و مطابق با حکم قرآن مجید می‌باشد، آن‌جا که می‌فرماید: «و ما أفاء الله علی رسوله من قبله فمما أوقفتم علیه من خیل و لا راکب و لکن الله یسلط رسوله علی من یشاء و الله علی کل شیء قدير». [۲] «آن‌چه را خدا از آنان (یهود) به رسولش بازگردانیده، چیزی است که شما برای به‌دست آوردن آن زحمتی نکشیدید نه اسبی تاختید، و نه شتری، اما خداوند، فرستادگانش را بر آن‌چه خواهد، چیره می‌گرداند، که خداوند بر همه چیز تواناست».

از سوی دیگر، قرآن پیامبر را موظف می‌سازد که حق «ذی‌القربی» را بپردازد. چنان‌که می‌فرماید: «و ات ذالقربی حقّه» [۳] «حق خویشاوندان را بپرداز». نزدیک‌ترین فرد به رسول‌خدا صلی الله علیه و آله، دخت گرامی ایشان، حضرت فاطمه علیها السلام بود، از این جهت «فدک» را به آن حضرت بخشید و تا زمانی که پیامبر صلی الله علیه و آله زنده بود، کارگران حضرت زهرا علیها السلام آن‌جا را اداره می‌کردند.

انگیزه خلیفه نخست از پذیرفتن ادعای مالکیت حضرت فاطمه علیها السلام درباره فدک

حال این سؤال پیش می‌آید که چرا ابوبکر تقاضای حضرت فاطمه زهرا علیها السلام درباره بازپس گرفتن فدک را نپذیرفت؟ جواب: قبل از پرداختن به جواب، باید یادآور شویم که تاریخ زندگی خلیفه اول گواهی می‌دهد که در بسیاری از موارد، ادعای افراد را بدون شاهد و گواه می‌پذیرفت. مثلاً، هنگامی

لیلة القدر

علامه حسن‌زاده آملی

امام صادق علیه السلام فرمود: «حضرت فاطمه علیها السلام لیلة‌القدر است». حدیث در تفسیر فرات کوفی ضمن سوره قدر روایت شده است. انسان نخستین بار از این حدیث به این مطلب منتقل می‌شود که قرآن در شب قدر نازل شده است و انسان کامل قرآن ناطق است، و حضرت فاطمه علیها السلام مادر یازده قرآن ناطق است. آن حضرت باید بدین مناسبت لیلة‌القدر باشد. حضرت فاطمه علیها السلام همان‌گونه که لیلة‌القدر... است، اسمی از اسمای حسنی و کلمه‌ای از کلمات علیای الهی است که خدای سبحان فرمود: «و الله الاسماء الحسنی فادعوه بها» و حضرت امام صادق علیه السلام فرمود: «قسم به خدا، ما آن اسمای حسنی الهی هستیم که خدا عملی را از بندگانش بدون معرفت ما نمی‌پذیرد». امام صادق علیه السلام فرمود: کسی که حق معرفت به آن حضرت پیدا کند، یعنی به‌درستی او را بشناسد، لیلة‌القدر را ادراک کرده است. در اثر صادقی چنین آمده: هرکس حضرت فاطمه علیها السلام را آن‌گونه که سزا است بشناسد، لیلة‌القدر را ادراک کرده است. رسول‌خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس فاطمه را آن‌گونه که حق فاطمه است بشناسد، شب قدر را ادراک کرده است و علت نام‌گذاری آن حضرت به فاطمه آن است که خلائق از کنه معرفت ایشان بریده شدند، و به کنه معرفت ایشان نمی‌رسند.

منبع: فص حکمة عصمة فی کلمة فاطمية

امام جعفر صادق علیه السلام:

فمن عرف فاطمة حق معرفتها فقد ادرك ليلة القدر

هر کس به شناخت حقیقی فاطمه علیها السلام دست یابد، بی گمان شب قدر را درک کرده است. بحارالانوار/۴۳/۶۵

تندیس زن مسلمان

امام موسی صدر

«خداوند از خشم فاطمه خشمگین و به سبب خشنودی او خشنود می‌شود؛ فاطمه پاره تن من است، هر کس او را بیازارد مرا آزرد؛ آن‌کس که با او دوستی ورزد با من دوستی ورزیده است؛ فاطمه قلب و روح من است؛ فاطمه بانوی زنان دو جهان است.» این شهادت و نظایر آن در کتاب‌های حدیث و سیره به تواتر از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل شده است. پیامبری که از روی هوا سخن نمی‌گوید و تحت تأثیر روابط نسبی و سببی قرار نمی‌گیرد و از سرزنش نکوهش‌گران در راه خدا باکی ندارد. این گفتارها نشانگر تواضع پیامبر اسلام است که با دعوت خود عجین شده و برای مردم به مثابه الگو و نمونه‌ای درآمده است. تپش‌های قلب او و نگاه‌هایش و دست‌سودن و گام‌های تلاش‌گرانه و پرتوهای اندیشه‌اش، قول و فعل و تقریر او تماماً تعالیم دینی و احکام خدا را می‌نمایاند. چونان چراغ‌های هدایت و راه‌های نجات است. آن‌چه که از جانب رسول خدا صلی الله علیه و آله بر سینه حضرت فاطمه زهرا علیها السلام نقش بسته با مرور زمان و تکامل جوامع و نیز با نگاه به مبدأ اساسی در اسلام، در این سخن پیامبر صلی الله علیه و آله به حضرت فاطمه علیها السلام، که فرمود: «ای فاطمه برای آخرت خود بکوش که من نمی‌توانم در پیشگاه خداوند برای تو کاری بکنم.» درخشندگی بیشتری به خود می‌گیرد. فاطمه زهرا علیها السلام در واقع نمونه زنی است که خدا می‌خواهد و پاره‌ای است از اسلام مجسم در وجود حضرت محمد صلی الله علیه و آله.

زندگی ایشان برای مسلمان و انسان مؤمن در هر زمان و مکانی به منزله الگویی چهره می‌نماید. به راستی شناخت حضرت فاطمه علیها السلام شناخت بخشی از کتاب رسالت الهی است، و پژوهش و تحقیق در حیات حضرتش، به مثابه تلاشی گسترده برای فهم اسلام و ذخیره‌ای ارزشمند برای انسان معاصر به حساب می‌آید.

منبع: مقدمه امام موسی صدر بر کتاب فاطمه زهرا علیها السلام و ترفی غمد نوشته استاد سلیمان کتانی

مقصود امام خمینی رحمته الله علیه از وحدتآیه‌الله العظمی فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

وظایف بانوان
شخصیتی که این چنین مورد احترام خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله و انبیای الهی علیهم السلام است و کلام و وجود و حرکات او در ملک و ملکوت و در دنیا و آخرت تأثرگذار است، آیا بر ما نیست که هر چه بیشتر خود را به این حقیقت نورانی نزدیک نماییم؟ و آیا بر جامعه ما - بخصوص خواهران محترمه ما - سزاوار است که از این خیر کثیر و کوثر الهی که برای همه عالم و آدم است، دور باشیم؟!
منبع: کتاب فاطمه و فاطمیة

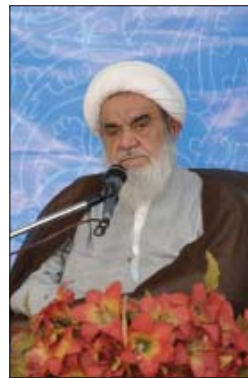
صحیح است که مسأله وحدت مورد تأکید معمار بزرگ انقلاب اسلامی، حضرت امام خمینی رحمته الله علیه بود؛ اما مقصود آن حضرت این نبود که شیعه از مبانی اعتقادی متقن و محکم خویش دست بردارد و شاهد کذب و دروغ حتی نسبت به حضرت فاطمه زهرا علیها السلام باشد؛ بلکه به وضوح مقصود ایشان این بود که مسلمین عموماً در برابر دشمنان اسلام و ابرقدرت جهانی متحد شوند تا دشمن نتواند در حقیقت اسلام رخنه ایجاد نماید.

از وظایف مان کوتاهی نکنیم

باید در شرایط کنونی آگاهی بیشتر نسبت به افکار و اندیشه‌ها و دستورات عمل‌های آن بانوی گرامی و فرزندان معصوم ایشان داشته باشیم و مبادا در انجام وظایف خود کوتاهی نماییم. لازم است علمای بلاد و خطبای محترم علاوه بر آن‌که مجالس عزاداری را هر چه باشکوه‌تر انجام می‌دهند، ابعاد معنوی و علمی آن حضرت را مورد توجه خاص قرار دهند و بحمدالله مکتب تشیع، مشحون از استدلال و منطق است.

اسوه اسوه‌ها

آیه‌الله العظمی مظاهری

حضرت زهرا علیها السلام یک افتخار است برای همه عالم، نه فقط برای شیعه، نه فقط برای عالم اسلام، نه فقط برای ائمه طاهرين علیهم السلام، بلکه آن حضرت برای پدر بزرگوارش نیز مایه سربلندی و افتخار به شمار می‌رود. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به این بانو خیلی افتخار می‌کردند و بارها می‌فرمودند که خودم و پدر و مادرم به فدای تو. حضرت زهرا علیها السلام از نظر حسب و نسب دارای درجات رفیعی بوده است. شما نمی‌توانید یک خانمی پیدا کنید که این قدر از نظر نسب، والا و نورانی باشد.

ایشان پدری دارد مثل پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله که خاتم الانبیا بود. پیغمبری که همه پیامبران به وجود او افتخار می‌کردند، وجود مبارکی که که خود خداوند متعال به او افتخار می‌کند و نظیرش در عالم وجود نیامده و نخواهد آمد. حضرت صدیقه طاهره مادری دارد مانند حضرت خدیجه علیها السلام که پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمودند: پیروزی اسلام، مرهون خدیجه است. همسر حضرت زهرا علیها السلام نیز امیرالمؤمنین علی علیه السلام است که پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله فرمودند: زهرا جان، اگر علی نبود، کفوی برای تو در عالم وجود یافت نمی‌شد؛ و اگر تو نبودی، کفوی برای علی در عالم نبود.

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام از لحاظ فرزند نیز فرزندان نظیر امام حسن و امام حسین و حضرت زینب و ام‌کلتوم سلام‌الله‌علیهم را تحویل عالم بشریت داده‌اند. اسلام مرهون مجاهدت‌ها و

تلاش‌های فرزندان گرامی حضرت زهرا علیها السلام است. شهادت امام حسین علیه السلام اسلام را بیمه کرد و مجاهدت حضرت زینب علیها السلام، شهادت آن حضرت را جهان‌گیر کرد. نظیر چنین فرزندان را در عالم کسی نداشته و نخواهد داشت. دوازده امام از نسل حضرت زهرا علیها السلام به وجود آمدند که بارها پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله به این موضوع افتخار می‌کردند.

اگر حضرت صدیقه طاهره علیها السلام سرمشق جامعه باشد، جامعه رو به تزاید و ترقی خواهد بود و اما اگر زهرا علیها السلام سرمشق زندگی مردم نشد، در دنیا و آخرت عذابی دردناک در انتظار آنان خواهد بود. اگر ما در این باره کوتاهی کنیم و از حضرت زهرا علیها السلام الگو نگیریم، بالاترین گناه را مرتکب شده‌ایم. زیرا کفران نعمت کرده‌ایم. قرآن کریم می‌فرماید: «لئن شکرتم لأزیدنکم و لئن کفرتم إن عذابی لشدید»

انعکاس آخرین اخبار و رویدادهای حوزه‌های علمی در شبکه جهانی

خبرگزاری حوزه (حوزه نیوز) www.hawzahnews.ir تلفکس: ۲۹۰۱۵۲۴

امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف:

و فی ابنة رسول الله صلی الله علیه و آله لی اسوة حسنة...

در دختر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله، برای من الگوی نیکویی است. بحارالانوار/۵۲/۱۸۰

استمداد از حضرت زهرا علیها السلام

آیه‌الله‌العظمی میرزا محمدعلی شاه‌آبادی قدس سره در نوافل شب، به مقام شامخ حضرت زهرا علیها السلام توجه کنید و بدانید که استمدادگرفتن از آن حضرت، موجب ترقی و قرب معنوی می‌شود و خدانشناسی انسان را زیاد می‌کند. هم‌چنین قبل از اذان صبح، صلوات حضرت زهرا علیها السلام را بفرستید. سالک‌الیه‌الله در صورتی می‌تواند به جایی برسد که در ضمن سیر، اول مرتبه آتکاء

به خانم حضرت صدیقه علیها السلام داشته باشد و این محبت خانم حضرت صدیقه علیها السلام است که انسان را به راهی که باید برود هدایت می‌کند و اگر نباشد اصلاً سیری وجود نخواهد داشت. محال است سالک سیر و سلوک کند و به جایی برسد مگر از طریق خانم حضرت زهرا علیها السلام و البته منظور از این‌که به جایی برسد، نه این امور که مثلاً افکار را بخواند یا هر چیز می‌خواهد برای او مهیا باشد، نه! آن‌ها اصلاً ارزش ندارد. آن چیزی که ارزش دارد مقام قرب پروردگار است و این مقام محقق نمی‌شود مگر از طریق خانم حضرت زهرا علیها السلام.

منبع: زندگی‌نامه حضرت آیه‌الله محمدعلی شاه‌آبادی، ص ۴۷

نمی‌توانم سوره کوثر را بخوانم

آیه‌الله‌العظمی حاج آقا رحیم ارباب قدس سره، ارادت خاصی به حضرت زهرا علیها السلام داشتند، آن‌گونه که همیشه در نمازهایشان سوره کوثر را می‌خواندند و می‌فرمودند: من نمی‌توانم این سوره را در نمازهایم بخوانم، زیرا متعلق به وجود مقدس حضرت زهرا علیها السلام است.

نقل می‌کنند بستگان یک خانم علویه که شوهرش دیوانه شده بود، جهت گرفتن

طلاق او به محضر حاج آقا رحیم ارباب رحمته رفتند. هوا خیلی سرد بود و به آن خانم سیده گفتند که شما دم در خانه بایستید تا ما برویم ببینیم، آقا نظرشان چیست. وقتی قضیه را محضر حاج آقا رحیم ارباب نقل کردند، ایشان فرمودند: من برای این کار معذورم، اما راهنمایی کردند که خدمت آیه‌الله شمس‌آبادی بروند. وقتی که خواستند مرخص شوند، ایشان پرسیدند: حالا آن علویه کجاست؟ گفتند آقا! ایشان دم در ایستاده‌اند. تا این را گفتند، ایشان دست‌هایشان را بلند کردند و گفتند: خدایا از جانب من از حضرت زهرا علیها السلام عذرخواهی کن که ما در اتاق گرم، کنار بخاری نشستیم و یک علویه این مدت در سرما زیر برف ایستاده. مرحوم ارباب این جمله را سه بار فرمودند و از خدا خواستند تا از حضرت زهرا علیها السلام حلالیت بگیرد.

اگر شخصی برای حاجت مهمی به ایشان مراجعه می‌کرد، می‌فرمودند: بروید تسبیحات حضرت صدیقه طاهره علیها السلام را بخوانید؛ یعنی سی و چهار مرتبه الله‌اکبر، سی و سه مرتبه الحمدلله و سی و سه مرتبه سبحان‌الله و خودشان نیز همین‌طور عمل می‌کردند.

منبع: شرح حال حضرت آیه‌الله حاج آقا رحیم ارباب رحمته

فضیلت صلوات بر حضرت زهرا علیها السلام

اللهم صل علی فاطمة و ابیها و بعلمها و بنیها و السرا المستودع فیها بعدد ما احاط به علمک

من الملائكة یحفظونها من بین یدیها و من خلفها و عن یمینها و عن شمالها و هم معها فی حیاتها، و عند قبرها و عند موتها یکترون الصلاة علیها و علی ابیها و بعلمها و بنیها.

فمن زارنی بعد وفاتی فکانما زارنی فی حیاتنی، و من زار فاطمه فکانما زارنی، و من زار علی بن ابی طالب فکانما زار فاطمه، و من زار الحسن والحسین فکانما زار علیا، و من زار ذریتهما فکانما زارهما... ۴

جبرئیل روح به نزد من آمد و گفت: هنگامی که فاطمه قبض روح می‌شود و دفن می‌گردد، دو ملک در قبر از او سؤال می‌کنند: پروردگار تو کیست؟ می‌فرماید: الله پروردگار من است. سپس می‌پرسند پیامبرت کیست؟ در پاسخ می‌فرماید: پدرم. آن‌گاه سؤال می‌کنند، ولی تو کیست؟ در جواب می‌گوید: علی بن ابی طالب، همین کسی که در کنار قبرم ایستاده است. سپس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرمایند: آیا باز هم فضایل دیگر زهرا را بیان کنم؟ شاید پیامبر اکرم می‌خواهند به این وسیله تذکر دهند که: در این عالم، فاطمه تنها کسی است که پدرش رسول‌الله و همسرش ولی‌الله است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در ادامه این روایت می‌فرمایند:

همانا خدای تعالی یک دسته از فرشتگان را برای محافظت فاطمه گماشته است، تا از چهار طرف نگهبان او باشند؛ و این ملایک در حال حیات، و هنگام مرگ او، و کنار قبرش پیوسته در خدمت او هستند، و کارشان صلوات فرستادن بر فاطمه و پدرش و همسر و فرزندان اوست. یعنی در منطق ملائک و لسان فرشتگان صلوات بر پیامبر اکرم و علی و حسنین همواره باید با صلوات بر فاطمه علیها السلام توأم باشد، و در این منقبت نیز آن حضرت برابر و هم‌ردیف آن چهار وجود مقدس دیگر می‌باشد. سپس پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در ادامه فرمودند:

هرکس مرا بعد از وفاتم زیارت کند، مثل این است که مرا در حال حیات زیارت کرده است؛ و کسی که فاطمه را زیارت کند، گویی مرا زیارت نموده است؛ و هرکس علی را زیارت نماید مثل زیارت کردن حسنین است؛ و آن کسی که زیارت کند ذریه آنان را، همانند زیارت خود آنان است...

سهیلی از علمای عامه در کتاب الروض‌الانف در ذیل مطلبی می‌نویسد: و من صلی علیها فقد صلی علی ابیها. ۶ هرکس بر حضرت فاطمه علیها السلام صلوات فرستد، در حقیقت بر پدر ایشان صلوات فرستاده است.

پی‌نوشت:

- ۱- الصواعق‌المحرقة/ص ۲۲۵، ینایع‌الموده/ص ۲۹۵.
- ۲- علمای عامه اتفاق دارند که منظور از آل‌محمد: علی و فاطمه و حسنین است.
- ۳- بحارالانوار/ج ۴۳/ص ۵۵/ج ۹۷/۱۹۴
- ۴- بشاره‌المصطفی/ص ۱۳۹، بحارالانوار/ج ۴۳/ص ۵۸
- ۵- کامل‌الزیارات/ص ۳۲۴
- ۶- الروض‌الانف/ج ۲/ص ۱۹۶.

اقتباس از: پایگاه اینترنتی سبطن

در روایات آمده که حضرت فاطمه زهرا علیها السلام «ولیه‌الله» است. یکی از دلایلی که ولی‌الله بودن حضرت صدیقه زهرا علیها السلام را اثبات می‌کند، استقلال اوست در صلوات فرستادن بر آن حضرت و کیفیت زیارتش، که همانند صلوات بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علیه السلام و حسنین و زیارات آنان است؛ یعنی همان‌گونه که به صلوات بر آن چهار وجود مقدس و زیارتشان امر شده است، نسبت به حضرت زهرا علیها السلام نیز در این موارد، همگان مأمور و مأجورند. حضرت فاطمه علیها السلام که مشمول آیه تطهیر و از اهل بیت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله - یعنی آل‌محمد علیهم السلام است - کیفیت صلوات بر او را، رسول خدا صلی الله علیه و آله به صراحت چنین بیان داشته است:

لا تصلوا علی الصلوة البتراء، فقالوا: و ما الصلوة البتراء؟ قال: تقولون اللهم صل علی محمد و تمسکون، بل قولوا: اللهم صل علی محمد و آل محمد. ۱

بر من صلوات بتراء (ناقص، دم‌بریده و بریده‌شده) نفرستید. سؤال شد: یا رسول‌الله صلوات بتراء و بریده‌شده چیست؟ فرمود: این‌که بر من صلوات نفرستید و بگویید اللهم صل علی محمد، ولی دربارہ آل من ساکت باشید. شما باید بگویید اللهم صل علی محمد و آل محمد.

صلواتی که شامل حضرت علی، حضرت فاطمه و حسنین علیهم السلام نباشد، مقطوع و بریده و مورد قبول خدا و رسولش نمی‌باشد. لذا حضرت صدیقه زهرا علیها السلام هم‌ردیف و برابر افرادی است که جمیع مسلمین باایمان جهان - از شیعه و سنی - هر شبانه‌روز در تشهد نمازهای پنج‌گانه بر او درود می‌فرستند؛ و او در این مقام، همتای حضرت محمدبن عبدالله صلی الله علیه و آله، و حضرت علی و حسنین علیهم السلام است؛ و همین لزوم صلوات بر حضرت فاطمه علیها السلام در هنگام اقامه نماز یک منقبت و فضیلت ساده نیست، بلکه نشان‌گر مرتبه اعلی و منصب الای آن حضرت است که این چنین در جنب صاحبان رسالت و امامت قرار گرفته است. بدون تردید باید حضرت فاطمه خود ولیة‌الله و دارای مقام ولایت بوده باشد، تا هم‌ردیف و همتای اولیای خدا، مورد خضوع و مشمول صلوات و درود جمیع مؤمنین جهان در هر زمان و مکان باشد.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید: من صلی علیک یا فاطمة غفرالله له والحقه بی حیث کنت من الجنة. ۳ یا فاطمه هرکس بر تو صلوات فرستد، خدای تعالی از او درگذرد، و او را در بهشت به من ملحق گرداند.

در روایتی، حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله یکی از فضایل حضرت فاطمه علیها السلام را چنین بیان می‌فرماید:

... اتانی الروح؛ قال: ان فاطمه اذا قبضت و دفنت یسالها الملکان فی قبرها: من ربک؟ فتقول: الله ربی. فیقولان: فمن نبیک؟ فتقول: ابی. فیقولان: فمن ولیک؟ فتقول: هذا القائم علی سفیر قبری علی بن ابی طالب؛ الا و ازیدکم من فضلها؟! ان الله قد وکل بها رعیلا

هفته‌نامه افق حوزه / ویژه‌نامه سالروز شهادت حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

نشانی: قم، بلوار جمهوری اسلامی، کوچه ۲ پلاک ۱۵
صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱
تلفن: ۰۲۹۰۰۵۳۸ / شماره: ۰۲۹۰۱۵۲۳
نشانی اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir
پست الکترونیکی: info@ofoghhawzah.ir
چاپ: گلریز / ۶۶۷۹۵۴۴۲

صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
مدیر مسئول: حسن مولایی
سر دبیر: یوسف ساعدی
دبیر سرویس علمی - فرهنگی: رمضان علی عزیزی
دبیر فنی: رحیم جعفری
طراح و صفحه‌آرا: موسی سبزی‌پور